

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Dr. V. K.**, bývajúceho v Š., zastúpeného JUDr. I. K., advokátom v B., proti žalovanej **M. S., spol. s r.o.**, B., **o náhradu škody a nemajetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 30 C 99/2000, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. januára 2009 sp.zn. 14 Co 41/2008 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 29. januára 2009 sp.zn. 14 Co 41/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III uznesením zo 14. novembra 2007 č.k. 30 C 99/2000-306 uložil žalobcovi v lehote 10 dní od doručenia uznesenia zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie v sume 500 000,-- Sk.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 29. januára 2009 sp.zn. 14 Co 41/2008 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobca je povinný zaplatiť v lehote 10 dní od doručenia uznesenia súdny poplatok za odvolanie v sume 450 000,-- Sk. V dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na uznesenie prvostupňového súdu zo dňa 29. októbra 2003 č.k. 30 C 99/2000-145, ktorým bolo žalobcovi priznané oslobodenie od súdnych poplatkov do výšky 50 000,-- Sk. Oslobodenie predstavovalo 50 % výšky súdneho poplatku podľa zákona o súdnych poplatkoch účinného v čase podania návrhu. Súd oslobodil žalobcu od platenia súdnych poplatkov len do výšky 50 000,-- Sk, preto nemožno prisvedčiť žalobcovi, že mal pri rozhodovaní o súdnom poplatku za odvolanie zohľadniť 50 %-tné oslobodenie od súdnych poplatkov.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal dovolanie žalobca. Navrhol uznesenie krajského a okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že napadnuté rozhodnutie trpí vadami konania podľa § 237 písm.f/ O.s.p., § 241 ods. 2 písm.a/, b/, c/ O.s.p. Z obsahu dovolania žalobcu však vyplýva, že dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci, keď odvolací súd nezdôvodnil, prečo nezachoval 50 %-tné oslobodenie od súdnych poplatkov priznané mu uznesením prvostupňového súdu z 29. októbra 2003 č.k. 30 C 99/2000-145.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhol dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania (§ 240 ods. 1 veta prvá O.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu vymedzuje ustanovenie § 239 O.s.p. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdному dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm.c/] na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm.c/.

Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky vyššie uvedených rozhodnutí. Aj keď rozhodnutie odvolacieho súdu vo svojom vyjadrení je zmeňujúcim rozhodnutím, v skutočnosti vykazuje znaky rozhodnutia, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa do výšky 450 000,-- Sk poplatkovej povinnosti žalobcu. Z vyššie uvedených dôvodov je dovolanie žalobcu procesne neprípustné.

Dovolací súd preto skúmal prípustnosť dovolania z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) aj z hľadísk uvedených v § 237 O.s.p., konkrétne namietanej vady konania žalobcom uvedenej pod písm.f/.

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o poplatkovej povinnosti, ak výška súdneho poplatku v dôsledku chybného záveru o rozsahu priznaného oslobodenia od súdnych poplatkov nebola určená správne. V zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky totiž každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Toto právo má každý, teda i ten, kto nemá finančné prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku. Preto aj keď zákon stanovuje povinnosť uhradiť súdny poplatok ako podmienku pri uplatňovaní práva v občianskom súdnom konaní, súčasne upravuje okolnosti, za ktorých možno túto podmienku odpustiť. Keďže zákonným dôsledkom nezaplatenia súdneho poplatku môže byť zastavenie konania, nesprávnym určením výšky súdneho poplatku v dôsledku nesprávneho záveru o rozsahu oslobodenia od súdnych poplatkov priznaného účastníkovi skorším právoplatným rozhodnutím, môže byť znemožnené právo na súdnu ochranu a teda možnosti účastníka konať pred súdom.

Podľa § 2 ods. 1 písm.a/ zák.č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení ďalších noviel poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu.

Podľa § 5 ods. 1 písm.a/ citovaného zákona poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania, alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

V prejednávanej veci sa žalobca podanou žalobou zo dňa 24. júla 2000 domáhal náhrady škody podľa § 442 Občianskeho zákonníka a nemajetkovej ujmy podľa § 11 Občianskeho zákonníka. Uznesením Okresného súdu Bratislava III zo dňa 29. októbra 2003 č.k. 30 C 99/2000-145 mu bolo priznané čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov do výšky 50 000,- Sk. Prvostupňový súd v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobcovi vznikla poplatková povinnosť z návrhu na začatie konania vo výške 100 000,- Sk (podľa položky 1 písm.a/ Sadzobníka súdnych poplatkov, ako prílohy zák.č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení platnom do 1.1.2001). Žalobca splnil podmienky pre čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov. Na odvolanie žalobcu proti rozsudku prvostupňového súdu súd uznesením zo 14. novembra 2007 č.k. 30 C 99/2000-306 uložil žalobcovi zaplatiť súdny poplatok za odvolanie v sume 500 000,- Sk do 10 dní od doručenia uznesenia. Krajský súd na odvolanie žalobcu uznesením z 29. januára 2009 sp.zn. 14 Co 41/2008 napadnuté uznesenie zmenil tak, že žalobcu zaviazal zaplatiť súdny poplatok za odvolanie v sume 450 000,- Sk. Odvolací súd v dôvodoch rozhodnutia poukázal na uznesenie prvostupňového súdu, ktorým bolo žalobcovi priznané čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov do výšky 50 000,- Sk. Ďalej uviedol, že oslobodenie sa vzťahuje na celé konanie a v percentuálnom vyjadrení predstavovalo 50 % výšky poplatku podľa zákona o súdnych poplatkoch účinného v čase podania návrhu. Je nesporné, že súd oslobodil žalobcu od poplatkovej povinnosti len do výšky 50 000,- Sk, preto nemožno zohľadniť jeho námietku o priznanie 50 %-tného oslobodenia od súdnych poplatkov.

Odvolací súd sám v dôvodoch rozhodnutia konštatoval, že oslobodenie od súdnych poplatkov sa vzťahuje na celé konanie a 50 000,- Sk priznané oslobodenie predstavuje 50 % poplatkovej povinnosti žalobcu. Rozpor medzi výrokovou časťou uznesenia súdu prvého stupňa o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov do výšky 50 000,- Sk a jeho odôvodnením vyložil tak, že výroková časť uznesenia je záväzná. Takýto výklad rozporu výrokovej časti a jeho odôvodnenia nie je možné vykladať v neprospech účastníka konania a na jeho ťarchu. Odvolací súd mal zmätočnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa vyložiť v prospech účastníka konania, ktorého poplatková povinnosť postihuje. Samotná výroková časť rozhodnutia okresného súdu je nelogická, keď žalobcovi do budúca priznáva

oslobodenie od súdnych poplatkov do výšky 50 000,-- Sk (bez ohľadu na vznik a výšku poplatkových povinností žalobcu na všetky úkony podliehajúce poplatkovej povinnosti v priebehu ďalšieho konania), čo by pri vzniku každej poplatkovej povinnosti predstavovalo poplatkovú povinnosť iba 50 000,-- Sk, pričom je otázne, v akej výške by mal podľa tohto rozhodnutia žalobca platiť súdny poplatok, ak by mu poplatková povinnosť nevznikla do sumy 50 000,-- Sk.

Odvolací súd napriek týmto skutočnostiam zaviazal žalobcu zaplatiť súdny poplatok za odvolanie 450 000,-- Sk. Týmto nesprávnym rozhodnutím odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p., čím založil prípustnosť a zároveň dôvodnosť podaného dovolania. So zreteľom na uvedené, dovolací súd podľa § 243b ods. 1 O.s.p. uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. septembra 2009

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová